

Hij stond voor een poort.... een gesloten poort. Zover als hij kon kijken reikte de poort, er was nergens een boven of een onder, een links of een rechts. Er was niets in hem dan verlangen om door die poort te mogen gaan.... Toegelaten worden....

Hij klopte, er weerklonk geen geluid, zijn vingers vonden geen weerstand. Dicht, gesloten.... Hij herhaalde zijn beweging, niets.... Toen klopte hij voor de derde maal....

De poort bleef dicht – maar langzaamaan werd hij doorzichtig, als doorschijnende huid, als bindvlies van een oog.... Ja.... oog werd de poort, oog om te zien.... de Opgaande Zon héél ver weg, verder dan de horizon reikte.... haar zachte, milde stralen wierpen licht op het pad, een weg, zoals mensen gaan, geplaveid met edelstenen en diamanten.... uitmondend in een kristallen meer van welgezindheid.... Niet stil waren de stenen.... ze klonken op in een jubelende symfonie, nu eens zacht en troostend, dan weer droef en manend.... Oh, hoe sterk werd zijn verlangen om zich te verenigen.... maar de poort bleef gesloten....

Was hij het zelf, die langs die weg gegaan was? De opgaande zon in de rug, de gesloten poort voor zich uit? Daar... in de verte was zijn jeugd.... in glanzende harmonie. Waar was zijn eenzaamheid, zijn angst.... Zijn moeder had hem in liefde gedragen en gebaard, hem omhuld met haar moederlijkheid – totdat hij uitverkoren bleek en zij hem afstond.... O, vele malen groter was haar smart geweest.... Kloosterschool, zwijgende Boeddha.... Het grote streven om niet meer te streven. Het jongetje wilde zo graag zijn leraren terwille zijn.... lessen van ontevreden monniken, houten stok in de hand.... Die stokken dansten op de ruggen van de jongens.... Hij deed niet mee, was steeds gehoorzaam.

In donkere hoeken en gangen grepen ze hem om hem te straffen voor zijn braafheid. Hij, de verliezer, werd door de monniken gehoond en nog eens afgerost. Zo leerde hij hoe te leven in die

gemeenschap. Meedoen en sterk zijn.... geen moment rust, geen verdriet om die pijnlijke rug.... Nu klonk daar, in de milde straling van de opgaande zon, zijn eigen wil in tonen op. Hardheid had hij gezocht, het uithouden van ontberingen.... nooit opgeven, nooit zelfmedelijden.... Sterker dan alle anderen moest je zijn, sterker naar lichaam en geest.... en de zwakte bewaren voor het mededogen met de ander....

Steeds was daar de Aanwezigheid van de Onzichtbare Meester, de leider van de gemeenschap. Zijn goedheid en zijn strengheid waren een legende.... De monniken leerden hen dat de stokslagen van hem kwamen.... hij zag en wist alles. Alleen de hoogst ontwikkelden mochten in zijn buurt verkeren....

Op het met edelstenen geplaveide pad zag hij een diamant met vele fonkelende facetten. De ontmoeting met de Onzichtbare Meester! Eens was hij, nog voor de dageraad aanbrak, van zijn mat gehaald en naar het andere gebouw geleid.... Daar mochten zij zelfs niet de ogen op richten! Nimmer zette hij daarna nog een voet in het gebouw van de monniken.... De Meester had hem als leerling uitverkoren – een ander leven brak aan. Hij leerde de liefde kennen. Zijn Meester bracht zijn aangeboren helderziende gaven tot bloei, wijdde hem in in de stappen op het pad der vervolmaking, in de grote leer van de Boeddha. Wat op school regels waren geweest, die in het geheugen werden gegrift door de angst voor de stok van de leraar.... werd hier dagelijkse liefderijke oefening. Wat hard in hem was geworden, werd hier dapperheid.... wat zwakte en zachtheid waren geweest, werd hier liefde en mededogen. Men eerde en benijdde hem....

Zijn poort als oog zag die diamant, zijn eigen hogere wil.... zijn streven om de beste, de liefste leerling van de Meester te zijn....

Maar zelfs dát streven moest ontspannen.... Zo had hij zelf dat Grote Afscheid gewild.... al was er niets waar hij zó onder had geleden.... Hij werd gezonden naar de invallende duisternis, waar hij het licht van de Opgaande Zon moest brengen....

Zijn hardheid, geworden tot dapperheid, verborg zijn emoties achter een glimlach. Zijn zachtheid, geworden tot liefde, hield zijn schreden westwaarts gericht....

Oh verlangen! Verenigen wilde hij zich met die diamant op zijn pad.... zien zijn geliefde Meester....

Achter zich voelde hij vermaning.... ‘Richt je blik op de ondergaande zon en keer niet weer om!’

Hoe had hij die woorden kunnen vergeten, betoverd door de schoonheid en de zaligheid van zijn eigen levenspad.... De duisternis.... lag in zijn rug... De vermanende stem van zijn Meester.... 'Keer niet weer om!' Nu moest hij terug, de weg achter zijn rug op.... Waarheen.... Duisternis, eenzaamheid.... Kloppend hart, zuigende stroom.... een zachte hand, zó zacht....

Waar was zij? Hij had haar niet gezien.... Het pad in het morgenrood.... zien wilde hij zijn wil om haar te vinden....

Keer niet weer om! Oh neen, niet meer terug....

3.

De zon stond hoog aan de hemel, midzomerdag.... Breed was het pad, omzoomd met heerlijke bloei.... De omgeving was rijk van levende wijsheid... de bloei van het leven.... Zomermaanden in de bergen, herfst en winter in steden, groot en klein.

Een mooi huis, geen zorgen om alledaagsheid, hotels.... Honderden, duizenden mensen op zoek... Goudzoekers, gelukszoekers, elk voor zichzelf. Dagelijks vele gesprekken, de één na de ander....

De tonen zwollen aan, trokken zich weer terug, zwollen aan en barstten in uitbundigheid los... De deur van zijn kamer ging open, een meisje kwam binnen. Hoewel hij nooit weer omgekeerd was, en zo steeds zijn blik gericht hield op de vallende duisternis, kreeg hij nu het geschenk van de opgaande zon in een mensenhart.

Zijn glimlach verried niets van zijn uitzinnige vreugde....

Hij had zijn schreden westwaarts gericht om haar te ontmoeten. Een meisje, een kind nog.. tientallen jaren jonger dan hij. Uiterlijk een kind van deze vreemde cultuur, gekleed in jeans en T-shirt.

De dapperheid was hardheid en brutaliteit geworden, haar vereringkracht leefde in een dikke schil van hooghartige arrogantie. Maar haar hart was zo mooi als de dageraad zelf..

Ze bleef staan, moest tegen het licht in naar hem kijken. Beleefd wachtte ze tot hij een gebaar maakte dat ze kon gaan zitten.

Zijn gemoedsrust nam haar onzekerheid waar. De kamer was

gevuld met teer licht, haar ontvankelijkheid. Ze zat daar stil, de ogen iets neergeslagen, rechtop, de handen gevouwen op haar benen.

Ze wist niet precies waarom ze gekomen was, ze zocht iets en vond het niet. Hij nam haar zoeken in zich op. Hij zag in haar gemoed een levenslust die hem diep ontroerde. Was dat de zucht naar het bestaan, die volgens Boeddha's leer stap voor stap werd afgelegd?

Voor het eerst voelde hij iets dat op twijfel leek. Dit meisje leek een belichaming van de levenslust te zijn.... Moest men haar aansporen die te overwinnen? Hij zag in haar jeugd de pogingen daartoe... harde vaderhand... die had haar ge-vormd, maar haar tevens gehard en buiten zichzelf gezet... Naastenliefde noemde men dat in deze cultuur – als je buiten jezelf kon staan....

Zeker.... maar dan moest dat een vrije stap zijn en niet een vlucht voor jezelf.... Hij voelde diep mee met dit kind... ze wilde zijn leerling zijn, hij zou haar leraar worden.... voor het eerst in die tientallen jaren zouden zijn lessen vrucht dragen....

Zij merkte niet op wat hij in haar zag. Hij liet haar elke week bij zich komen en met zijn rustige mildheid leerde hij haar de nederigheid. Niet eerder waren zijn lessen zó helemaal ontvangen.

Toch was het als zaad op de rotsen, het kón geen wortel schieten.

Jaarlijks zag hij haar terug, ze werd volwassen, ze werd sterk – maar vond geen toegang tot zichzelf.... Ze hield van hem als van een vader, ze volgde al zijn aanwijzingen trouw op.... en ze veranderde. Maar zijn waarheids-zin deed hem erkennen dat ze door het leven veranderde, niet door zijn lessen. Ze leerde de leer van Boeddha door en door kennen, maar het bleef een leer, hóc ze ook oefende. En hij wist niet eens of hij daarom moest treuren.... Levenslust!

Rondom haar stonden de vele andere leerlingen, allemaal kleiner dan zij, al waren ze beter op de hoogte, rustiger, edelmoediger of wat dan ook.... Voor ieder van hen had hij een speciale aanpak gehad, gericht op wat hij waarnam. Vele wonderschone zielen had hij ontmoet, dankbaar was hij daarvoor. Maar zijn machteloosheid was van dag tot dag gegroeid. Zij namen wat hij te geven had... maar ze zochten slechts de vrijheid.... échte saamhorigheid was hun vreemd, zó vreemd als voor hem hun vrijheidsstreven was....

De zon scheen stralend.... lokte hem door de poort....

Machteloosheid deed hem verlangen naar.... Zijn Meester!

Hij hoorde diens stem: 'Keer niet weer om!' Had hij zich omgekeerd? De stem klonk achter hem, vermanend. Hij moest omkeren, zich afkeren van de poort.... hij voelde het bonzen van een hart – *zijn* hart?

Opnieuw voelde hij de zuigende stroom, een zachte hand kalmerend – als een smeekbede....

De tijd is nog niet gekomen!

4.

Hij opende de ogen. De kamer was groot, een hoog plafond.... Goud.... een gouden glans straalde tot in de verste hoek.... goud, zwaarder wordend tot rood.... in afkoeling blauw ook.... Was hij toegelaten? Lag de poort nu achter hem? Deze innigheid.... harmonie.... Nog voelde hij het bonzen van het hart, flauw.... De Opgaande Zon.... nee.... een ander zonnestelsel, onbedorven door de zondige aarde? Zijn oog zocht een middelpunt, vanwaar kwamen die stralen....? Hij sloot zijn ogen....

Het bonzen van het hart werd haast onverdraaglijk. Een zachte hand.... kalmerend....

Opnieuw opende hij de ogen. De kamer was groot en licht en wit. Een ziekenhuiskamer....

Hij voelde een zachte hand aan zijn pols. Naast zijn bed stond een dokter, een lange magere man in een witte jas, de stethoscoop om zijn hals. De opkomende zon verlichtte zijn gestalte. Met moeite richtte hij zijn blik naar de ogen van deze man....

Even sloot hij ze opnieuw, opende ze weer. Een ander zonnestelsel.... De heldere blauwgrijze ogen van de dokter leken zo scherp als een lans, een haast niet te verdragen klaarheid scheen daar, in een gouden mantel.... Toch smeekten die ogen, straalden van een wanhopig gebed. Hij voelde een zachte hand aan zijn pols, zag de zorg in het gelaat van zijn dokter.

Hij bracht de grootste krachtsinspanning op om die man te kunnen troosten.... Hij fluisterde:

'Het.... komt.... echt.... goed!'